

LIETUVOS NACIONALINIS MUZIEJUS
2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2019-02-15
VILNIUS

VADOVO ŽODIS

2018 metai valstybei buvo jubiliejiniai. Kaip istorinio profilio muziejaus parodos ir leidiniai buvo skirti nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimui. Įrengta pastovi ekspozicija „Lietuva 1918-1940“, pažymėtas Latvijos 100-mečio jubiliejus, surengiant Nacionalinio Latvijos istorijos muziejaus tautinio kostiumo parodą.

Kaip didžiausiai valstybėje eksponatų saugyklai aktualūs eksponatų konservavimo ir restauravimo darbai. 1200 kvadratinių metrų patalpų reikalaujantis Restauravimo centras buvo perkeltas į laikinas patalpas, kol bus renovuotos muziejui priklausančios patalpos. Būtina sudaryti Ministro patvirtintą muziejaus patalpų tvarkybos eiliškumo programą, nes muziejus saugo ir pristato visuomenei neatgaminamą ir kituose kraštuose nerandamą lituanistinį paveldą.

2017-2018 metai muziejui buvo itin sunkūs – Gedimino kalno tvarkybos darbų organizavimas reikalavo daug pastangų, atidedant dalį muziejinių projektų.

Būtiną Kultūros ministro ir Vyriausybės dėmesys muziejaus finansavimui, kuris neadekvatus saugomo valstybės istorinio turto tvarkymo, tyrinėjimo ir publikavimo apimtims.

I SKYRIUS STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

Lietuvos nacionalinis muziejus, būdama didžiausia Lietuvos istorijos ir kultūros paveldo saugykla, dalyvauja formuojant ir įgyvendinant valstybės politiką ir strategiją kultūros paveldo srityje. Dinamiškai kintančios aplinkos sąlygomis muziejaus veikla yra neatsiejama nuo valstybėje vykstančių procesų bei didėjančio visuomenės poreikio kultūros paveldui ir informacijai apie jį. Naujais tyrimais patvirtina, kad dalyvaujantys kultūrinėse veiklose gyventojai ir kultūros vartotojai yra akivaizdžiai labiau visuomeniški, laimingi, sveiki, pasitiki kitais bei didžiuojasi savo pilietybe. Muziejus kaip tik ir yra ta vieta, kur šiuolaikinė visuomenė gali gauti kokybiškas kultūros paslaugas, realizuoti ir tobulinti gebėjimus, plėtoti saviraišką, puoselėti kultūrinę tapatybę ir istorinę savimonę. 2018 m. Lietuvos valstybė minėjo valstybės atkūrimo 100-metį. Ši sukaktis – tai puiki proga puoselėjant ir reprezentuojant istorinį kultūros paveldą aktyviau įtraukti visuomenę kuriant bendrą istorinę atmintį ir tapatybę. Šia proga iš esmės buvo atnaujinta Signatarų namų ekspozicija, kurioje eksponuotas Vasario 16-osios Akto originalas. Surengtos teminės parodos muziejaus padaliniuose – Vinco Kudirkos muziejuje Kudirkos Naumiestyje (*Sūduviai – Vasario 16-osios Akto signatarai*), Jono Šliūpo memorialinėje sodyboje Palangoje (*Vasario 16-osios Akto signatarai – Palangos gimnazijos auklėtiniai*), Senajame arsenale Vilniuje (*Medalis valstybės atkūrimo šimtmečiui*) ir Naujajame arsenale Vilniuje (*V. Augustino paroda Fotografavau Lietuvą; Plakatų paroda, skirta Lietuvos Nepriklausomybės dienos paminėjimui*). Taip pat LR Vyriausybės rūmuose surengta paroda, pristatanti pirmąsias Lietuvos Respublikos vyriausybes. Surengta virš 30 renginių Signatarų namuose, Vinco Kudirkos muziejuje, Jono Basanavičiaus gimtinėje, skirtų Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui, parengti 6 edukaciniai filmai apie Vasario 16-osios signatarus, vykdyti edukaciniai užsiėmimai. Periodikoje paskelbta keliolika publikacijų bei išleisti muziejaus leidiniai: V. Bukaitė. „Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimas 1917–1920 m. Idėja virsta valstybe“ ir A. Kasparavičius (sud.). „Pirmieji Lietuvos Ministrų Kabinetai 1918 m. Vilniuje“.

2018 m. muziejaus išskirtais prioritetiniais darbais kaip tik ir buvo siekiama padidinti muziejaus ekspozicijų įvairovę ir prieinamumą bei kitų teikiamų paslaugų patrauklumą, taip užtikrinant kultūrinės veiklos dalyvių skaičiaus augimą bei skatinant visuomenės kūrybiškumą, pilietinės savimonės ugdymą, istorinės atminties puoselėjimą.

2018 m. muziejui įgyvendinant strateginį prioritetą *Kultūros paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimas* teigiama įtaką darė šie išoriniai politiniai, socialiniai ir ekonominiai veiksniai – augantis

visuomenės dėmesys Lietuvos kultūros paveldui, stabili šalies ekonominė padėtis, kultūros viešosios infrastruktūros plėtra, bendradarbiavimas ir stiprėjantys muziejaus tarptautiniai profesiniai ir partnerystės ryšiai, išorinės darbuotojų kompetencijų ugdymo galimybės, tikslinis Gedimino kalno tvarkybos darbų finansavimas. Tai leido muziejui atnaujinti teikiamas paslaugas ir dalyje muziejaus ekspozicinių padalinių pritraukti papildomą lankytojų skaičių. Bendradarbiaujant su Čekijos Respublikos ambasada ir Čekijos Respublikos nacionaliniu raštijos institutu, surengta gražiausių 2016 metų Čekijos knygų paroda Kazio Varnelio namuose-muziejuje. Bendradarbiaujant su Latvijos nacionaliniu istorijos muziejumi surengta paroda, skirta Latvijos nepriklausomybės 100-mečiui „Tradicinė latvių apranga“.

Tačiau buvo ir neigiamą įtaką darantys išoriniai veiksniai. Tai nepakankamas finansavimas eksponatų įsigijimui, apskaitai ir saugojimui reikalingos infrastruktūros kūrimui, neparemti kai kurie muziejaus teikti projektai, neskirtas finansavimas Muziejaus saugyklų Kosciuškos g. 3 renovacijai, kilusios muziejų finansavimo ir teisinio reguliavimo diskusijos, išaugusi emigracija ir, didžiausią įtaką muziejaus veiklai turėjusi ekstremalioji Gedimino kalno būklė. Dėl pastarosios priežasties didžiąją 2018 metų dalį lankytojams buvo uždarytas Gedimino pilies bokštas, neveikė keltuvai į kalną.

ANTRASIS SKIRSNIS STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

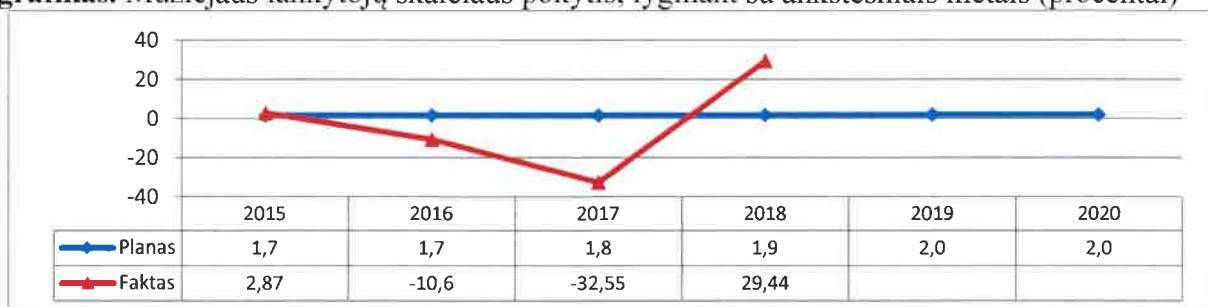
1 strateginis tikslas: Kaupti, tirti, restauruoti, konservuoti, saugoti ir populiarinti Lietuvos archeologijos, istorijos ir etninės kultūros vertybes

1 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir ataskaitinių metų Lietuvos Respublikos biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur.)			
		Patvirtintas planas	Patikslintas planas*	Faktiškai panaudota	Panaudojimo dalis nuo patikslinto plano (proc.)**
01.001	Muziejaus rinkinių kaupimas, konservavimas, restauravimas, saugojimas ir populiarinimas	5 151	5 164,58	5 164,58	100
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>					

Muziejaus strateginis tikslas - Kaupti, tirti, restauruoti, konservuoti, saugoti ir populiarinti Lietuvos archeologijos, istorijos ir etninės kultūros vertybes - vertinamas efekto kriterijumi Muziejaus lankytojų skaičiaus pokytis, lyginant su ankstesniais metais (procentai).

1 grafikas. Muziejaus lankytojų skaičiaus pokytis, lyginant su ankstesniais metais (procentai)

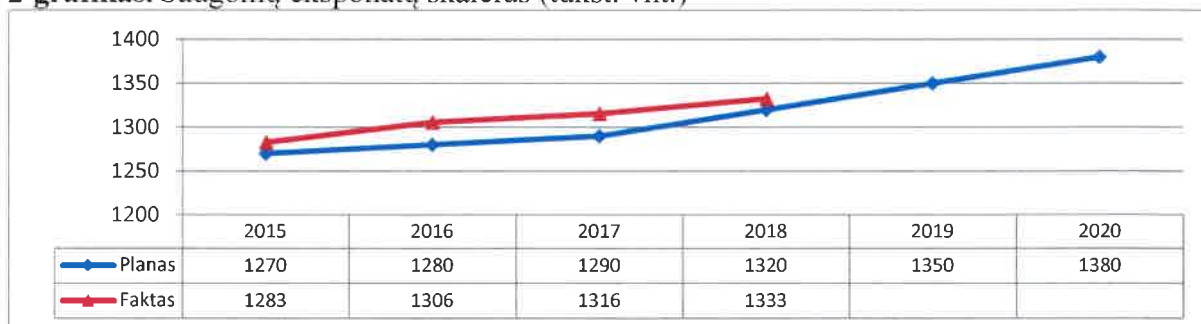
Efekto vertinimo kriterijus buvo pasiektas ir ženkliai viršytas. Nors dėl 2017 m. įvykusių kalno nuošliaužų, vykdant darbus bei atliekant kalno tyrimus buvo sustabdytas keltuvas į Gedimino kalną darbas, esant paskelbtai ekstremaliajai situacijai Gedimino kalne vykdomų tvarkybos darbų metu buvo uždarytas Gedimino kalno lankymas, atitinkamai ir gausiai lankomas Gedimino pilies

bokštas, bet 2018 m. duris atvėrusi atnaujinta Signatarų namų ekspozicija kartu su ten eksponuojamu Lietuvos nepriklausomybės aktu pritraukė didelį lankytojų skaičių. Lyginant su 2017 m. lankytojų skaičius Signatarų namų ekspozicijoje išaugo beveik 60 tūkst. Siekdamas populiarinti Lietuvos archeologijos, istorijos ir etninės kultūros vertybes muziejus po 2017 metais vykusio ekspozicijų atnaujinimo (buvo atliktas Signatarų namų ekspozicijos atnaujinimas, pasitinkant Valstybės šimtmetį), šiame padalinyje 2018 metais eksponavo Lietuvos nepriklausomybės aktą. Atnaujintoje ekspozicijoje klasikinėmis ir naujomis technologinėmis priemonėmis pristatomas Lietuvos kelias į valstybingumą nuo XIX a. antros pusės iki lemtingojo Vasario 16-osios Akto pasirašymo.

Nors Gedimino pilies bokšto uždarymas turėjo didelę įtaką bendram muziejaus lankomumui, tačiau, net ir stipriai įtakojamas Gedimino kalno tvarkybos problemos, kuri pareikalavo papildomų žmogiškųjų ir finansinių resursų, muziejus 2018 m. sėkmingai vykdė muziejinę veiklą, įgyvendino užsibrėžtus tikslus ir uždavinius.

Muziejus, įgyvendindamas savo misiją ir vykdydamas nacionalinio muziejaus funkcijas įsigyja, kaupia, saugo ir populiarina pagrindinius Lietuvos archeologiją, istoriją ir etninę kultūrą reprezentuojančius rinkinius. Tokiu būdu muziejus prisideda prie Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo ugdant visuomenės istorinę atmintį bei nacionalinę savivoką. Siekiant šių tikslų ypatingai svarbus rinkinių komplektavimo ir atrankos darbas.

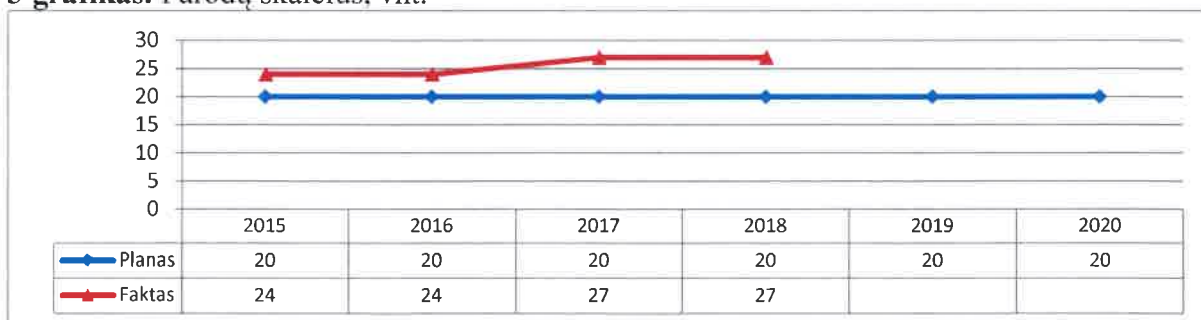
2 grafikas. Saugomų eksponatų skaičius (tūkst. vnt.)

Kaip matyti iš grafike pateikiamo rezultato kriterijaus – saugomų eksponatų skaičiaus, kuris buvo pasiektas ir viršytas, muziejaus rinkinių kaupimo veikla buvo tęsiama nepaisant nepakankamo finansavimo eksponatų įsigijimui.

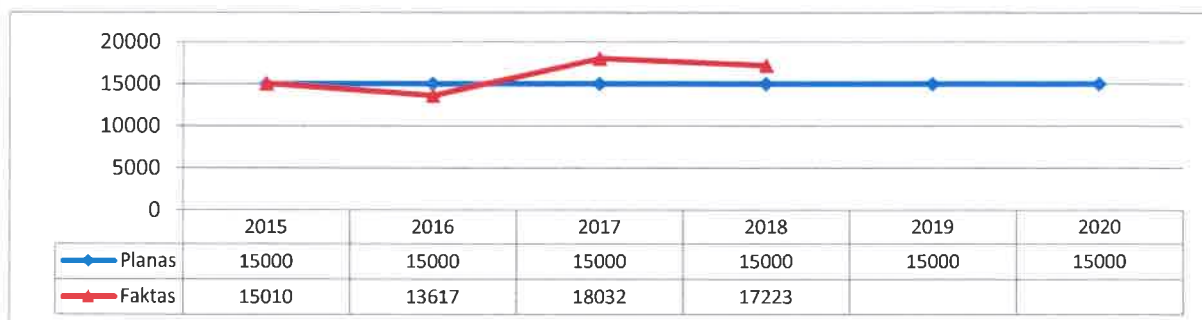
Muziejus 2018 m. aktyviai rengė naujas parodas, buvo atnaujintos 2 ekspozicijos, surengtos tarptautinės parodos, vykdyta edukacinė veikla. Buvo parengtos naujos edukacinės temos, skirtos valstybės šimtmečiui bei išleisti 5 „Vasario 16-osios bibliotekos“ leidiniai.

3 grafikas. Parodų skaičius, vnt.

Įgyvendinant strateginio veiklos plano uždavinį - Tinkamai apskaityti muziejaus rinkinius ir sudaryti sąlygas jų išsaugojimui, vykdomas eksponatų inventorinimo darbas. Tai atspindi muziejaus produkto kriterijus - Suinventorintų eksponatų skaičius. 2018 metų rezultatai atspindimi grafike.

4 grafikas Suinventorintų eksponatų skaičius (vienetai).

II. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

2018 m. Lietuvos nacionalinis muziejus, vykdydamas savo misiją *išsaugoti Lietuvos istorinį paveldą, siekiant užtikrinti nacionalinės kultūros tapatumą*, nebuvo tiesiogiai atsakingas už konkrečios Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonės vykdymą, bet savo darbais ir pasiektais rezultatais padėjo siekti pagrindinių LR Vyriausybės programos kultūros politikos nuostatų bei įgyvendindamas veiklos prioritetą - *Kultūros paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimas* prisidėjo prie LR kultūros ministerijos prioriteto: *Kultūros paslaugų prieinamumo didinimas visoje Lietuvoje (LRV II prioriteto 2.4. kryptis)* bei siekdamas *Gerinti muziejaus teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą atnaujinant muziejaus fizinę, informacinę infrastruktūrą bei didinant paslaugų plėtrą*, prisidėjo prie LR kultūros ministerijos prioriteto – *Darnios ir kūrybingos asmenybės ugdymas kultūros, meno ir švietimo priemonėmis, kuriant darnią pilietinę visuomenę ir veiksmingą darbo rinką (LRV II prioriteto 2.1 kryptis)*.

Direktorė

Birutė Kulnytė